

Bremanger kommune
Postboks 104
6721 SVELGEN

Saksbehandlar, innvalstelefon
Heidi Sandvik, 5764 3151

Fråsegn (med motsegn) til avgrensa høyring av framlegg av detalj-reguleringsplan for steinbrot på Aksla gbnr. 78/7 m.fl. i Bremanger kommune

Vi viser til oversending dagsett 27.11.2020, og til dialogmøte 14.5.2020.

På bakgrunn av store negative verknader for landskap og naturmiljø og at tiltaket ikkje var i samsvar med arealdelen til kommuneplanen og dermed mangla overordna og alternative vurderingar, fremja Statsforvaltaren (tidlegare Fylkesmannen) motsegn mot planforslaget som var på høyring i 2018, jf. fråsegn 4.9.2018.

Det vart utarbeidd eit revidert planforslag, der det vart gått vidare med utskipingskai på nordsida (mot Frøysjøen). I dialogmøtet 15.5.2020, der representantar frå Direktoratet for mineralforvaltning, fylkeskommunen og tiltakshavar var med, i tillegg til kommunen og Statsforvaltaren, vart det m.a. konkludert med at det skulle arbeidast med eit alternativ for utskiping mot sør. Sidan kommunen forlenga samordnings- og medverknadsfasen (jf. plan- og bygningslova § 1-4) for å sjå om det er mogleg å finne løysingar som sikrar at ikkje planen utløyser motstrid mot viktige statlege interesser, såg ikkje Statsforvaltaren trong for å ta stilling til motsegnsspørsmålet ved 2. gongs høyring, jf. fråsegna 15.5.2020.

Vestland fylkeskommune opprettheldt ved 2. gongs høyring tidlegare motsegn knytt til kulturminne, landskapsbilete og vassmiljø, men vedtok ikkje alle innstillingspunkta i tilrådinga frå fylkesrådmannen. Sidan den faglege tilrådinga frå fylkesrådmannen om motsegn med bakgrunn i nasjonale kulturminneinteresser ikkje vart følgt opp politisk av Vestland fylkeskommune, vart saka sendt til Riksantikvaren, som fremja motsegn mot reguleringsplanen, jf. fråsegn 19.9.2020.

Etter konklusjonar i dialogmøte, og motsegner mot planen frå fylkeskommunen og Riksantikvaren, er planen no lagt ut til ei avgrensa høyring med tilleggsutgreiingar og endringar.

Det er ikkje gjort endringar i plankartet eller føresegnene etter utlegginga i mai 2020. Andre alternative utskipingsområde på sørsida er heller ikkje konsekvensutgreidde. Endringane ligg i at

tidlegare alternative utskipingskaiar som det ikkje var gått vidare med, no er omtalte og synleggjort i konsekvensutgreiinga kapittel 1. Her er det orientert om kva alternativ som tidlegare har vore vurderte og om kvifor dei vart forkasta. I tillegg er verknader for naturressursar nærare utgreidd. Omtalen av visuelle verknader av utskipingsstad på Inste Bårdvikneset (mot Frøysjøen) er supplert i planomtalen (kap. 6.2.1). I tillegg er det utarbeidd ein vassmiljørapport frå Skorabovatnet datert 13.10.20, og hydrologinotatet er oppdatert. Elles er det gjort nokre mindre justeringar i planomtalen.

Vurderingar

Det er tunge næringsinteresser knytt til steinuttak her. Det er bakgrunnen for at vi i utgangspunktet var positive til at det vart jobba med ein justert plan, der ein reduserte inngrepa både knytt til fjelltoppen Aksla og utskipingsstad. Samtidig har vi vore tydeleg på at vi har sakna den heilskaplege vurderinga av alternative måtar å ha utskiping på. Sjølv om steinførekosten er ein avgrensa ressurs, må slike uttak vere tema i og avklarast i overordna planar med heilskaplege og alternative vurderingar av kvar det er rett stad å skipe ut massane. Det var gjort ein del endringar i planen før 2. gongs utlegging, og det er gjort noko tilleggsutgreiingar etter dialogmøtet. Konfliktane knytt til utskipingsområdet er framleis store.

Det er store natur-, landskaps- og kulturminne/kulturmiljøverdiar i området, og dei negative konsekvensane for desse verdiane vil vere store ved gjennomføring av planen. I dialogmøtet understreka vi at det særleg var dei store negative verknadene ei utskipingskai mot Frøysjøen vil få for naturmangfald og landskap som låg til grunn for motsegna vår til første gongs utlegging. Statsforvaltaren skal ivareta interesser knytt til naturmangfald og landskap. I dialogmøtet oppfatta vi at det var semje om å arbeide vidare med planen og med eit alternativ for utskiping mot sør. Vi konkluderte med at vi ville ta stilling til planen på nytt når eit slikt alternativ for utskiping mot sør er utgreidd og vurdert.

Det er no gjort kort greie for kva alternative utskipingsstader på sørsida av Akslafjellet som tidlegare har vore vurdert og forkasta. Det er lagt vekt på store økonomiske kostnader og mindre effektivitet i vurderingane som ligg til grunn for at desse alternativa ikkje har vorte konsekvensutgreidd.

Vi ser det som viktig at berekrafta i prosjektet må ha eit breiare perspektiv enn m.a. transport og ventetid for skip. Biologisk mangfald, landskap og kulturmiljøverdiar er viktig i berekraftvurderingane. Di større dei negative konsekvensane er for nasjonale interesser som t.d. naturmiljø og landskap, di mindre må økonomien, større fleksibilitet, raskare utskiping og kostnader med venting i lastekø m.m. ha å seie for korleis lokalisering og forsvarlege driftsmetodar skal løysast.

Sjølv om dette er eit viktig næringsprosjekt, må dei nasjonalt viktige verdiane knytt til areala takast omsyn til på ein forsvarleg måte. Vi viser til naturmangfaldlova § 12 om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetoder. Prinsippet tek sikte på å unngå eller avgrense skade på naturmangfald ved val av driftsmetode, teknikk og lokalisering. Vala skal skje etter ei samla vurdering av naturmangfald og økonomiske tilhøve og gje dei beste samfunnsmessige resultat.

Statsforvaltaren meiner at ei utskipingskai ved Frøysjøen får så vesentlege negative konsekvensar for naturmiljø, landskapsverdiar og kulturmiljø av nasjonal verdi (jf. også tidlegare motsegn frå fylkeskommunen og Riksantikvaren), at steinbrotet ved Aksla med utskipingskai mot Frøysjøen ikkje er eit akseptabelt prosjekt. Utskiping via Dyrstad ville ha endra vesentleg på denne konklusjonen.

Vi minner om at arealendringar er største årsak til tap av biologisk mangfald, både globalt og nasjonalt/lokalt. Dette kjem tydeleg fram av den internasjonale rapporten til FN's Naturpanel (IPBES) i

2019 som presenterte tilstanden til naturen på jorda. Over ein million artar står i fare for å bli utrydda, dei fleste av dei som følgje av at 75 % av landarealet er vesentleg endra av menneske. I Noreg viser Artsdatabanken si nasjonale raudliste frå 2015 mykje av det same. 90 % av våre truga artar er truga som følgje av arealendringar, der nedbygging av natur er den dominerande enkeltårsaka. Noreg har forplikta seg til FN sine berekraftsmål, som mellom anna seier at ein skal redusere øydelegging av habitat og stanse tap av biologisk mangfald. Tap av natur er ikkje berre noko som utspelar seg internasjonalt eller på overordna nivå, men i den enkelte kommune i form av korleis areala blir forvalta. Då er det særskilt viktig å ta vare på større samanhengande område med lite tyngre tekniske inngrep og område som er registrerte og vurderte som viktige leveområde for sårbare og truga artar.

Verknader av planen på natur- og landskapsverdiane:

Framlegget til revidert plan for steinbrotet på Aksla (ved 2. gongs høyring) reduserer arealomfanget av inngrepa mot Frøysjøen noko, samanlikna med første gongs utlegging. Denne reduksjonen vil likevel bety lite for den samla verknaden av inngrepet. Frøysjøen frå Gulenfjorden til Rugsundøy har heilt spesielle landskapskvalitetar, og i tillegg til nasjonalt viktige landskapselement som Hornelen og Vingen skil området seg ut ved å vere blant dei største områda i ytre fjordstrøk på Vestlandet med intakt, vegfri gradient frå fjord til fjell. Desse landskapsverdiane er etter vårt syn av nasjonal verdi, og eit utskipingsanlegg for stein med kai for store skip og tilhøyrande støy vil i stor grad øydelegge landskaps- og naturkvalitetane.

Det vil også bli omfattande skade på naturtypelokaliteten Inste Bårdvikneset. Ein tredel til halvparten av lokaliteten vil bli direkte øydelagt av utskipingsanlegget. Inste Bårdvikneset er eit av dei største områda med naturtypen *rik boreonemoreal regnskog* i Sogn og Fjordane, og det er registrert 12 raudlista artar og ni ansvarsartar i lokaliteten. Den utgjer det viktigaste kjerneområdet i eit større areal som omfatta både Inste og Ytste Bårdvikneset, og som blei vurdert til å vere av regional til nasjonal verneverdi allereie ved første gangs kartlegging. Etter dette har det kome til fleire funn av raudlista artar og ansvarsartar. At vegar, skjeringar, fyllingar og kaiområde er forsøkt lagt utanom kartfesta funnstader for desse artane betyr ikkje at ein unngår skade. Heile området er ikkje undersøkt, og fleire av funna er lagt inn med betydeleg avvik i høve til markeringa på kartet.

Statsforvaltaren er ikkje einig i konsekvensvurderingane som er gjort i den reviderte planen. I opphavleg plan var konsekvens for lokaliteten Inste Bårdvikneset sett til stor negativ (---). Dette er naturleg, ettersom vesentlege delar av lokaliteten ville bli øydelagt. I den reviderte planen gjeld dette framleis, ettersom ein tredel til halvparten av arealet i realiteten vil bli øydelagt. Eit så omfattande tiltak gir definitivt ikkje «middels negativ konsekvens», slik det står i revidert plan.

Etter vårt syn er det vesentlege logiske feil i konsekvensvurderingane. I den opphavlege planen er det gitt stor negativ konsekvens for Inste Bårdvikneset, ubetydeleg/ingen konsekvens for det andre kjerneområdet ved Ytste Bårdvikneset, og middels negativ konsekvens for den samla lokaliteten med nasjonal verneverdi. Det siste er vi ikkje einig i. Når all skade er konsentrert til det største og viktigaste kjerneområdet med alle raudlistefunna, kan det ikkje vere snakk om berre «middels negativ konsekvens» for heile området under eitt. Når vesentlege delar av Inste Bårdvikneset blir øydelagt, må det bli stor negativ konsekvens også for den reviderte planen, ikkje berre middels negativ konsekvens. Og for heile det nasjonalt verneverdige området under eitt (Inste – Ytste Bårdvikneset) må også den samla konsekvensen av revidert plan bli stor negativ konsekvens ettersom alle inngrep er konsentrerte til det største og viktigaste kjerneområdet med alle funn av raudlista artar – og definitivt ikkje «liten til middels negativ konsekvens».

Konsekvensvurderingane for landskap er også vekta for lågt etter Statsforvaltaren sitt syn. Særleg dei som gjeld Frøysjøen («Kystlandskapet», «Indre kyst- og fjordlandskap» og fleire andre av delområda i tabell 3-1). Det er openbert feil å vurdere ei industrikai med støyande aktivitet og store skip i ei inngrepsfri strandsone som «liten negativ konsekvens», «liten til middels konsekvens» eller «middels negativ konsekvens».

Utskipingskaia ved Frøysjøen vil etter vårt syn få vesentlege negative konsekvensar for naturmiljø og landskapsverdiar, og gjer steinbrotet ved Aksla, med utskiping mot Frøysjøen, til eit ikkje akseptabelt prosjekt.

Konklusjon

Sjølv om det no er gjort nokre tilleggsutgreiingar og synleggjort tidlegare alternativvurderingar, ser vi at planen har store negative verknader for nasjonale interesser. Det er viktig å sjå heilskapen i dei store nasjonale verdiane knytt til naturmangfald/biologisk mangfald, landskapet og det spesielle kulturmiljøet samla. Dei store, nasjonale verdiane må i dette tilfellet sette rammene for næringsinteressene, og ikkje omvendt.

Statsforvaltaren fremjar på bakgrunn av ovanstående motsegn mot planframlegget slik det ligg føre, med utskipingskai mot Frøysjøen.

Motsegn medfører at kommunen ikkje kan vedta planen slik han ligg føre. Vi rår til å heller jobbe vidare med eit endra planframlegg som tek Statsforvaltaren si motsegn til følge. Dersom kommunen likevel finn å ville ta planen opp til slutthandsaming slik han ligg føre, vil alternativet vere å be om mekling, jf. § 5-6 i plan- og bygningslova. Dersom det ikkje vert semje om planen ved ei eventuell mekling, skal planen oversendast til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) for endeleg handsaming. Vi viser til rundskriv H-2/14 frå KMD med retningslinjer for motsegner i plansaker etter plan- og bygningslova, m.a. om kommunen si handtering av motsegner (kap. 2.4), mekling (kap. 2.5) og om eventuell oversending til KMD (kap. 3).

Med helsing

Nils Erling Yndesdal
kommunaldirektør

Egil Hauge
seksjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Vestland fylkeskommune
Riksantikvaren